

Глибока Росія: Призначені крайніми: за що росіяни критикують місцеву владу

Що росіяни обговорювали "вКонтакте" та в "Telegram" з 6 по 12 липня

Період 6 - 12 липня 2026

Платформи ВКонтакте, Telegram (регіональні спільноти)

Ключові висновки

Інформаційний тиждень в російських регіонах знову тримався навколо паливної кризи: черги, ліміти, продаж бензину “за номерами машин” і за QR-кодами. Найважче в ТО Криму: 95-й офіційно коштує близько 200 рублів за літр, на окремих приватних АЗС - 240–245, у перекупників - до 380–400 за готівку, і все це на тлі віялових відключень світла, які тривали весь тиждень. Другою значною темою обговорень стала стихія - смерчі та зливи пройшли від Калінінграда до Татарстану і Башкортостану. Найгучніше “тонула” провінція: у Твері під воду пішов вокзал, під час шторму загинула дитина. Третя велика тема - війна, що дотяглася до глибокого тилу: безпілотну небезпеку вперше оголошували в Новосибірській області та ЯНАО, а дрони досягли Омська - це близько 2 500 км від України.

Головний адресат щоденного гніву росіян - місцева влада. За шість тижнів моніторингу (1 червня – 12 липня) побутової критики на адресу місцевих адміністрацій приблизно вп'ятеро більше, ніж критики центру. Приводи різні: від забитих ливнівок та тарифів ЖКГ до черг на АЗС, та відсутності укриттів у разі атак БПЛА.

Зворотного руху - публічного невдоволення місцевої влади центром - зафіксовано обмаль. За шість тижнів у базах моніторингу не знайшлося жодного випадку, коли губернатор чи мер прямо скаржився б, що центр перекидає на регіони непосильні завдання: набір в армію, укриття, захист підприємств від дронів. Домінує демонстративна лояльність: вогневі групи створюються “за дорученням президента”, антидронова техніка купується “з обласного бюджету”. Публічна претензія до центру для регіонального чиновника може означати кінець кар'єри - [травнева відставка белгородського губернатора Гладкова](#) (формально “за власним бажанням”), який дозволяв собі публічно критикувати Міноборони, стала нагадуванням для інших.

Невдоволення все ж просочується - але непрямо і не від губернаторів. У тій же Белгородській області ширилися повідомлення, що регіональний підрозділ ППО “Орлан” розформовують, бо бюджет “не справляється”; влада це спростувала, але кредит майже на 5 млрд рублів на покриття дефіциту області справді шукає. Тезу “війна з'їдає регіональні бюджети” вголос проговорюють лише депутати системної опозиції. Подекуди критика Кремля, який “забив” на проблеми власних регіонів, просочується у коментарях від простих людей, але не від чиновників.

Паливна криза зробила губернаторів обличчям проблеми, якої вони не створювали: вони оголошують ліміти, “парні-непарні” схеми і талони - і тому збирають за це весь гнів. Загалом громовідвід працює: злість каналізується на найближчий і найбезпечніший для системи рівень - місцевий. Претензії до вищих рівнів (Путін, “Єдина Росія”, Москва) на цьому фоні, хоч і з'являються частіше, але готовності до дій за ними, як і раніше, не видно.

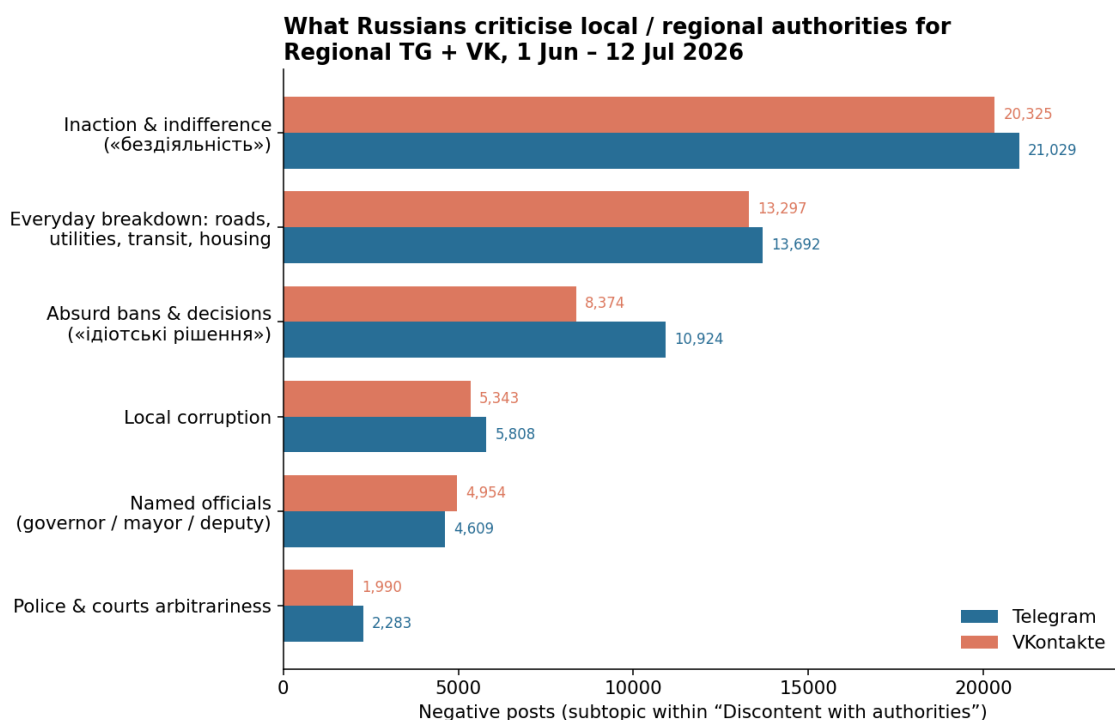
1. Призначені крайніми: за що росіяни критикують місцеву владу

Що показують бази моніторингу

Цього разу ми дивилися не лише на звітний тиждень, а на шість тижнів (1 червня – 12 липня): у Telegram це 247 тис. дописів у 411 каналах, у ВКонтакті – 221 тис. дописів у понад 500 спільнотах. Питання були наступні: кому адресована критика – місцевій владі чи центру, за що саме. А також – чи видно незадоволення місцевої влади задачами, які їм “скидують” з центру, і чи проявляли вони якось це незадоволення.

Побутова критика місцевих адміністрацій перевищує критику центральної влади приблизно вп'ятеро (у Telegram ~49 тис. дописів проти ~9,7 тис., у ВК ~43 тис. проти ~8,3 тис.). Логіка розподілу доволі проста: “центр” у регіональній картині світу відповідає за абстрактне – війну, курс, ціни загалом, – а місцева влада за все, що видно з вікна: чи не затопило двір, чи є бензин на заправці, чи вивезли сміття.

Набір претензій до місцевих керманців стабільний. Найбільша частина – бездіяльність чи імітація діяльності: літні зливи дали десятки однакових сюжетів “місто поплигло, а ливнівки забиті, місцева влада нічого не зробила щоб убезпечитись”. Далі – побутові проблеми: тарифи, дороги, транспорт, житло. Окремо стоять “ідіотські рішення” на кшталт продажу бензину за номерами машин. І наскрізна тема – корупція: потоп означає, що “освоїли гроші на насоси”, а ремонт дороги – що “підрядник-халтурник” в долі з чиновниками, які оголосили тендер.

Механізм перекладання проблем із центру на регіони доволі показовий: центр “спихує” на регіони все те що не вигідно реалізовувати, або є проблемним. Кіровський губернатор [створює мобільні вогневі групи](#) “в рамках поручення президента по защите критически важных объектов региона”; Ленінградська область [купує антидронові пікапи](#), підкреслюючи, що “средства выделили из областного бюджета”; Калінінградська - відкриває власне [“министерство региональной безопасности”](#). За підсумками перегляду кількох сотень дописів за шість тижнів, де поруч згадано владного актора і маркери тертя чи браку коштів не було зафіксовано жодного, де регіональний чиновник публічно назвав би цей тягар непосильним. Найближче до фіскальних скарг - Белгородська область: у пабліках ширилися повідомлення, що створений попередником підрозділ ППО “Орлан” розформовують, бо “региональный бюджет не справляется”; влада розформування [офіційно спростувала](#), однак [кредит на 4.9 млрд рублів](#) для покриття дефіциту область шукає цілком офіційно. Вголос про те, що війна з’їдає регіональні бюджети, говорять лише депутати системної опозиції - КПРФ, ЛДПР, “Справедливой России” - і дуже обережно.

Публічна критика центру для губернатора самогубна, тож невдоволення, якщо воно є, живе в закулісному торзі за трансферти й дотації, якого соцмережі не можуть вловити. Наші бази моніторингу, водночас, це переважно неполітичні регіональні пабліки та коментарі під ними: вони фіксують публічні заяви і низові настрої, а не апаратні розмови. Тому якщо підсумовувати максимально коректно: у відкритому інформаційному полі регіональні чиновники демонструють лояльне виконання, і відсутність скарг. Відкриті джерела підтверджують саме таку картину: невдоволення регіонів проявляється діями, а не словами - [тихим скороченням виплат контрактникам](#), “оптимізаціями” воєнних витрат і судовим опором бізнесу: якраз 9 липня стало відомо, що [три кіровські заводи оштрафували](#) за недобір “мобрезерву” для охорони від дронів - заводські юристи оскаржували самі квоти, посиляючись на конституційну свободу праці.

Спостереження регіональних аналітиків

За узагальненими висновками, росіян найчастіше критикують місцевих чиновників за ЖКГ, дороги, транспорт і корупцію, а цього літа - за бензин та укриття. Серед прикладів: у Нижньогородській області після [загибелі осіб після атаки дронів](#) питання “де укриття і чому не працюють сирени” адресується особисто губернатору Нікітіну. У Белгородській області багато критики нового т.в.о. губернатора Шуваєва: його порівнюють із Гладковим, не на користь Шуваєва. У Самарській області губернатора Федорищева сприймають як “наглядача від Кремля”, що не зміг вибити в Міноборони захист для НПЗ; у Тольятті прямо пишуть, що місто з його заводами не захищене. У Мурманській області, де ім'я Путіна в коментарях досі табу, роль “основного ворога” для населення виконує губернатор. А в ТО Криму після тижня блекаутів коментатори вже прямо закликають місцевих чиновників “іти з посад, якщо неспроможні щось вдіяти”.

Белгород

Виктория Данькова · 8 июл в 15:05 · ♥ 141

«Гладков мужик! Спал по 4 часа . В каждую воронку, вынесенное дроном окно заглядывал... А этот кто? Вояка.. наслышаны про его подвиги..поищите инфу в интернете... Блин, которого нет...»

Тольятті

Александр Кирпичников · 12 июл в 8:01 · ♥ 25

«Как будто губернатор совместно с минобороны так и не сумел наладить эффективную ПВО»

Перм

Марина Кузнецова · 9 июл в 12:33 · ♥ 83

«Губернатора в очередь поставить) пусть пару часов постоит с народом)»

Мария Носкова · 9 июл в 13:25 · ♥ 52

«Губернатора и его шайку в отставку 👉»

Інше питання: чи видно невдоволення самої місцевої влади центром? Цього практично не помітно: “стовідсоткова виконавча дисципліна”. “Уникає всіх тем, де можливий конфлікт із Москвою” (про башкирського Хабірова, який мовчить навіть про сенситивні для місцевої публіки теми, як от перехід республіканських активів до федеральних структур). Винятки поодинокі й показово обережні: голова нижньгородського Заксобранія Євгеній Люлін дозволив собі рідкісний для системи [виступ під власним іменем](#) - закликав “не розчохляти ядерну зброю” у відповідь на атаки і заявив, що “СВО очевидно наближається до кінця”; у татарстанських коментарях зрідка проскакує рахунок “республіка віддає 75% доходів у федеральний бюджет - чому наші НПЗ не захищені”. Але навіть це - голоси знизу, а не скарги виконавчої вертикалі на центр.

Натомість образа на центр добре чутна з боку населення. Кримчани під заявами Аксьонова про необхідність поставитись з “розумінням до ситуації” з паливом пишуть переліки того, до чого ще належить “поставитись з розумінням”, наприклад до різниці цін на це паливо - (у Москві по 70, на півострові по 300). Окупаційна адміністрація тим часом лише піднімає градус: компенсації за блекаут пообіцяли лише тим, хто просидів [без світла 48 годин безперервно](#), коментатори одразу зауважили, що “тепер зрозуміло, навіщо світло вмикали на 5–10 хвилин”. Коли радник окупаційного глави Криму пояснив кризу словами “триває війна”, йому нагадали, що звичайному громадянину за таке формулювання загрожує справа про “дискредитацію”. Краснояріці тим часом вимагають від губернатора й мера сказати, де в місті бомбосховища, і самі ж відповідають: “ответ будет такой - терпите”.

ТО Крим

Ольга Красильникова · 8 июл в 15:43 · ♥ 30

«Народ относится с пониманием к тому, что частные стройки гораздо важнее людей, что бензин отпускается только определенным и важным людям (непонятно за какие заслуги), что Крым никак не защищен и защищаться (с

ваших слов) точно не будет. Еще нужно отнестись с пониманием к тому, что цены взлетели до небес, контролировать их никто не будет (или это ваше любимое - " все на контроле ").»

Mestny Schitel · 10 июл в 12:35 · ♥ 25

«Главное что в Москве по 70 а на нас плевать мы и по 300 р можем заправляться))»

↳ Wladislaw Dorkin · 10 июл в 13:53 · ♥ 16

«Местный, если это вас как-то утешит, то столице не только на нас плевать, им плевать абсолютно на всех, кроме себя. На защиту заводов, портов плевать, на невозможность собрать урожай из-за отсутствия топлива, и на ближайшее будущее им тоже плевать.»

Красноярськ

Вячеслав Юрьевич · 7 июл в 5:18 · ♥ 37

«Ну у них хотя бы метро имеется, есть куда спрятаться, а вот что делать красноярцам если что? Губернатор или Мэр не хотят прокомментировать этот вопрос?»

↳ Андрей Коновалов · 7 июл в 5:26 · ♥ 15

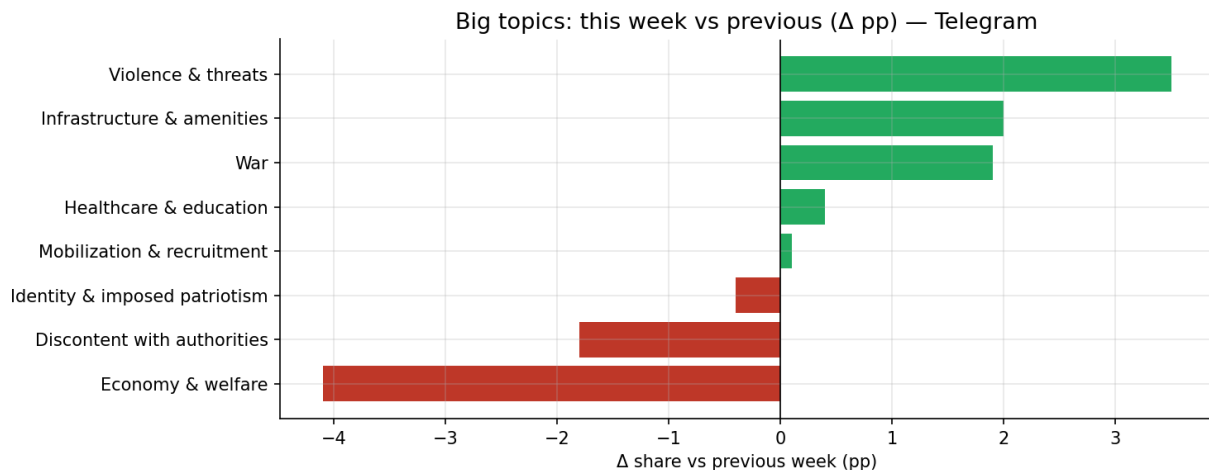
«Вячеслав, ответ будет такой - терпите.»

Загальне спостереження

Система громовідводів у вигляді місцевої влади поки працює як задумано: місцева влада поглинає і побутовий гнів, і спущені згори завдання, а тертя всередині вертикалі каналізується вниз - у губернаторські [“розноси” мерам](#) - а не вгору. Публічного бунту губернаторів чекати, ймовірно, не варто; дивитися треба на непрямі маркери: тихі скасування виплат, “оптимізації” оборонних витрат, судові позови підприємств проти квот, риторику системної опозиції в регіональних парламентах. Найімовірніші тригери, здатні зрушити цю рівновагу, - нова хвиля мобілізації або поглиблення паливно-бюджетної кризи восени.

2. Тиждень у російському регіональному "вКонтакте" та в "Telegram"

Активність тематик в Telegram

Основні критичні обговорення тижня в Telegram та ВКонтакте

Паливна криза, третій акт: талони, “номерологія” і губернатори в чергах

Новими про проблеми з паливом на моніторинговому тижні перестали бути новинами як такими, а скоріше як констатацією нової норми. У Кіровській області губернатор Соколов запровадив із 11 липня продаж бензину [“за номерами машин”](#) - перед тим, за його ж розповіддю, [водій його службової машини простояв у нічній черзі сім годин](#). Схему “парні-непарні” вводили в [Липецькій](#) та [Астраханській](#) областях. У Нижньогородській області бензин продають за талонами через застосунок, у Пермському краї [АЗС перестали наливати в каністри](#), тоді як Ленобласть навпаки [“дозволила” каністри](#) - металеві й до 10 літрів. Татарстан тим часом домовився надати [додаткові 700 тонн бензину для Кіровської області](#) - і ця “допомога” зібрала шквал обурення від татарстанців, які самі стоять у чергах за бензином.

Російська держава традиційно відповідала повчаннями: спікер Госдуми Володін [закликав “не грати на руку ворогу”](#), а пропагандистка Сімоньян [нагадала про продуктивні картки 90-х](#). У коментарях такі повчання не оцінили: рахували депутатські премії і питали, чому в XXI столітті треба жити “як первобытные”.

Перм

Максим Шуманский · 8 июл в 23:42 · ♥ 103

«В 20 году маску нельзя было купить без маски

В 25 впн не купить без впн

В 26 бензин не купить без бензина ...что еще едро предложит дальше ...хотя чем дальше , тем интересней чем закончится этот маразм ...»

Нижний Новгород

Елена Бугрова · 7 июл в 16:11 · ♥ 72

«И будет это как с талонами к врачу- в 7:00 открывается запись, в 7:01 уже ни одного талона»

Казань

Кира Вышинская · 12 июл в 12:50 · ♥ 34

«Одним премии по 2 ярда, а другим консолидация, терпение и предложение шагать в окоп. Какая-то такая себе справедливость»

Омск

Алина Линди · 8 июл в 12:09 · ♥ 141

«Мы бля** не в 90-х! На дворе 21 век! Может уже наконец будем жить в цивилизации, а не как первобытные.»

↳ Николай Хрусталеv · 8 июл в 13:47 · ♥ 33

«Алина, ну эта тварь Симоньян, по-любому со всеми благами цивилизации живёт, это она к простым людям обращается что бы не ныли»

Окреме роздратування викликає несправедливість розподілу: черги існують не для всіх. У Пскові обурювалися, що на заправці біля ДАІ “своїх” заправляли без черги.

Псков

Елена Зиновьева · 9 июл в 8:58 · ♥ 71

«А что ж вы хотели? Чем больше запретов, тем больше коррупции и кумовства. Получите - распишитесь»

Дрони над Сибіром: глибокого тилу більше немає

Увечері 6 липня [безпілотну небезпеку вперше оголосили в Новосибірській області](#); того ж дня [дрони досягли Омська](#), а тривоги оголошували й у Свердловській області та вперше - на Ямалі, де публіка ще не звикла, до цього і питає у влади, де укриття. У Кемеровській області влада закликала жителів “бути наготові” й [опублікувала карти укриттів](#) - у коментарях відповідали, що ці укриття неіснуючі, бо “підвал завжди на замку”. У реакціях переважно розгубленість (“а сповіщення комусь приходили?”), сарказм (дрон летить до Сибіру годин сімнадцять - і ніхто не перехопив) та висміювання: блокування Telegram і WhatsApp від дронів не захистили, а витрачених на це грошей вистачило б “на не один десяток ППО”.

Кузбас

Татьяна Кемеровская · 6 июл в 13:14 · ♥ 231

«Так и не помогает блокировка тг?»

↳ Газелистка Из-Кемерово · 6 июл в 13:15 · ♥ 143

«Татьяна, не помогло 😊 Ни телега, ни Ватсап.»

↳ Татьяна Кемеровская · 6 июл в 13:19 · ♥ 150

«Газелистка, на потраченные на блокировку деньги можно было не один десяток ПВО поставить наверное»

Константин Лобановский · 7 июл в 6:57 · ♥ 123

«Какая то дичь творится, беспилотник летит со скоростью 150-180 км/час, чтоб преодолеть расстояния от хохляндии до Сибири нужно 17 часов примерно, за это время никто не может перехватить гудящую болванку?»

Там, де дрони долітають та влучають, публіка вимагає “жорстко відповісти”, але також помітний інший аспект - претензія до власної держави, яка не захистила. У Самарській області, де [вранці 12 липня дрони вдарили по Сизрані](#) (з жертвами), під співчутливим дописом губернатора писали не про помсту, а про ціну війни для самих росіян.

Самара

Валерий Валерьев · 12 июл в 8:06 · ♥ 68

«Что вы шумите? Все идет по путинскому плану. Ему из бункера виднее.»

Юрий Никитин · 12 июл в 8:17 · ♥ 66

«Жизни россиян никому не важны(((»

Стихія

Серія смерчів і злив - включно з циклоном, що зайшов через Калінінград, - пройшла від Балтики до Татарстану й Башкортостану. Епіцентром стала Твер, яку накрило 11 липня: [затоплений прохід на вокзалі](#), вирвані з корінням дерева, знесена вітром зупинка й [загибель семирічної дитини](#), на намет якої впало дерево. У Єкатеринбурзі [кінотеатр підтопило просто під час сеансу](#), в [Уфі перший сильний дощ](#) показав, що дренажу в місті фактично немає. Реакція однакова - звинувачення: щойно йде дощ, стає видно, що благоустрій був косметичним.

Твер

«Из года в год на проспекте Победы не работают ливневки, старая система закопана и в асфальте, новая проектируется по денежным соображениям.»

“Нехай воює хтось інший”

Тема уникання військової служби одночасно піднялася майже у тридцяти регіонах. Серед прикладів: [історія тюменця](#), який заплатив майже два мільйони, аби зламати собі руку гирею й не їхати на війну, суперечки про “почесність” служби, поради триматися подалі від усього військового. Свіжі приводи дала сама держава:

петербурзькі військкомати [набирають “стрільців” у мобільні вогневі групи](#) - трирічний контракт, від 180 тисяч на місяць, премія 500 тисяч за збитий дрон і ремарка “Это не СВО. Это Петербург и область”. Аудиторія не вірить в останнє. Також уряд [схвалив законопроект про залучення строковиків до гасіння пожеж](#). Реклама контрактів на Алтаї прямо обіцяє, що беруть засуджених і хворих на інфекційні хвороби, а іноземцям дають громадянство. Публіка переважно вказує на те, що присутній жорсткий дефіцит живої сили, обговорюють потеційну мобілізацію і своє бажання триматись подалі таких наборів.

Санкт-Петербург

Milosch Kostitsch · 10 июл в 14:38 · ♥ 51

«Только МО это не офис. Куда прикажут, туда и поедешь. Независимо от того, что было в рекламе. И уволиться когда захочешь не получится.»

Danil Wolkow · 10 июл в 14:29 · ♥ 43

«лучше подальше от всей этой военицины держаться, целее будешь»

Мурманськ

Валерий Коробов · 9 июл в 9:33 · ♥ 58

«Так... Медиков закрепили. Пожарных бесплатных нашли. Кто там на очереди?»

↳ Михаил Мотор · 9 июл в 9:38 · ♥ 32

«Валерий, чиновники...один черт они тупорылые, поставь на их место срочников - хуже не будет.»

↳ Феликс Дзержинский · 9 июл в 10:10 · ♥ 27

«Михаил, чиновники не тупорылые,они знают,что делают.Иначе у них не было бы недвижимости за границей.»

Армія як уникнення відповідальності

У Петербурзі суд [призупинив справу обвинуваченого у вбивстві дівчини](#), скасував запобіжний захід і передав його в розпорядження Міноборони - той підписав контракт. Так само у Петербурзі [уклав контракт і їде на фронт обвинувачений у замаху на вбивство художника](#). Обурення в коментарях: пишуть про “кривосудие”. Той самий мотив - армія як зона, де не діють звичайні правила, - тримається в сюжетах про ветеранів “СВО” з кримінальним минулим (у Владивостоці [чоловік у камуфляжі погрожував пістолетом](#) жінці та школярам; потерпіла називає його учасником “СВО”).

Санкт-Петербург

Ирина Седых · 8 июл в 14:02 · ♥ 44

«Ох,как же хочется написать про законы и страну,НО боюсь опять заблокируют.»

↳ Faizal Ismail · 8 июл в 15:39 · ♥ 20

«Ирина, вот-вот. И про кривосудие. У меня только один вопрос возникает: если

*бы погибшая была дочерью одного из судей - приговор был бы таким же?
Отпустили бы на фронт без наказания?»*

Свято на тлі війни

Липень - сезон днів міста, і цього року вони стали подразником. Твер [оголосила програму 891-го дня народження](#) з “Чичеріной”, “Корнями” та IOWA, Міасс [святкував день народження автозаводу “Урал”](#) з “Іванушками” - і в коментарях щоразу та сама реакція: недоречно святкувати, коли гинуть люди. Показовий контраст: у Калінінграді Дня міста навпаки чекали - як рідкісної можливості “відволіктися від усього”.

Твер

*«Самое время праздники праздновать! Кровь льется рекой! Вы чего творите?!
Неуважение к погибшим пацанам! Кто жизнь свою пять лет в окопах проживает
под страхом смерти!»*

Методологія

Що це за проєкт. Системний моніторинг настроїв у російських регіонах - з фокусом на критичних і негативних дописах як індикаторі того, що дратує, лякає або обурює людей. Висновки спираються на два паралельні джерела.

ВКонтакте. Спостереження аналітиків, які працюють у регіональних російських спільнотах ВК - у відібраних регіонах усіх восьми федеральних округів РФ, а також на ТО Криму та ТО ОРДЛО.

Telegram. Близько 410 регіональних російських каналів - регіональні новинні канали, міські паблики, обласні ЗМІ, локальні "чат-боти" з аудиторією від кількох тисяч до десятків тисяч підписників. Покриття - всі російські регіони та окуповані території Криму і ОРДЛО.

Цитати у тексті звіту подані дослівно.